

ת"פ 11775/05/16 - מדינת ישראל נגד אברהם ניסנוב

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 11775-05-16 מדינת ישראל נ' חיימוף ואח'
תיק חיצוני: 1812/2014

לפני המאשימה נגד הנאשם 5	כבוד השופט איתן כהן
מדינת ישראל	
אברהם ניסנוב	

פסק דין

מבוא

1. הנאשם 5 (מכאן ואילך גם "הנאשם") הורשע לאחר הליך הוכחות בתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 274(1) ו-3 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); ובהפרעה לשוטר לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

2. בהכרעת הדין זוכה הנאשם מאיומים והעלבת עובד ציבור בעקבות מחדל משטרתי שהתבטא באובדן סרטונים מפלילים לכאורה שבהם, כך נטען, תועד הנאשם כשהוא מאיים ומעליב שוטרים. בהקשר למחדל זה קבעתי שהוא קיפח את הגנת הנאשם באופן שהקשה עליו להתמודד כראוי עם חומר הראיות שהפליל אותו ולהוכיח את גרסתו ועל כן מצאתי הצדקה לזכות אותו מהעבירות שהושפעו מהמחדל.

כתב האישום המתוקן

3. בהכרעת הדין הוכחו העובדות הבאות:

בתקופה הרלוונטית לכתב האישום היו הנאשמים 1-2 בני זוג והוריה של הקטינה מ'. הנאשמים 3,4,5,6 הם אחיה של נאשמת 2.

בכתב האישום מתואר כיצד בעקבות תלונת מ' למוקד המשטרתי הגיעו שוטרים לבית הנאשמים 1 ו-2 ובעקבות אירועים שהתרחשו בסמוך לבית נעצרו השניים והובאו לתחנה.

בהמשך למעצרים הגיעו לתחנה נאשמים 4-6 ואנשים נוספים והתגודדו מחוץ לשער.

בעקבות דיווח מצד המשטרה הגיעה לתחנה עובדת סוציאלית לחוק הנוער, רחל סיימונס. עם הגעתה התקרבו

אליה הנאשמים ובני המשפחה הנוספים בצורה מאיימת וקילול אותה. סיימוס אשר חשה מאוימת קראה לשוטור ניר בן חיים. השוטור בן חיים, אשר הבחין שהנאשמים 4-6 מקיפים את סיימוס וחשש לשלומה, ביקש מבני המשפחה לעזוב את המקום אולם הנאשמים 4-6 סרבו.

בשלב זה יצאה הנאשמת 2 מהתחנה והחלו צעקות. הנאשמת 4 אחזה בידה של הנאשמת 2 מבעד לשער התחנה וסירבה להרפות ממנה. החוקר מני ישי ניסה לנתק את אחיזתה של נאשמת 4 בנאשמת 2, החזיק בידה של הנאשמת 4 ומשך אותה מידה של הנאשמת 2. כתוצאה מכך צעקה נאשמת 4 לעברו: "שברת לי את האצבע בהמה". בשלב זה השתוללו הנאשמים 5 ו-6, דחפו את השוטור בן חיים וקיללו.

בעקבות המהומה שהתפתחה, הגיעה למקום השוטרת נדיה מאורי וניסתה לסייע ולעצור את הנאשמת 4, תוך שהלה הכתה אותה וניסתה לנשך אותה. בשלב זה הודיע השוטור בן חיים לנאשמת 4 שהיא עצורה. השוטרת מאורי הכניסה אותה למתחם החקירות אך זו התנגדה והשתוללה תוך שהיא נושכת את השוטרת מאורי וקוראת לעבר השוטרים "פושעים" ו"נאצים".

השוטור בן חיים הודיע לנאשם 5 שהוא עצור בגין תקיפתו תוך שהנאשם 5 משתולל, מקלל ומכה. בעקבות האמור, עצר הקצין אופיר יונה את הנאשם 5. הנאשמת 4 שרטה את הקצין יונה, קרעה את שרוך חולצתו והעיפה את תג השם שלו.

בהמשך למתואר לעיל, בחדר החקירות בתחנה, סירבו הנאשמים 4, 5 ו-6 למסור את פרטיהם והמשיכו להשתולל ולהתנגד לחיפוש שנערך לצורך זיהויים.

4. הנאשם 5 הורשע בכך שתקף שוטרים כשהתקיפה קשורה למילוי תפקידם כחוק בכוונה להכשיל את השוטרים בתפקידם או למנוע או להפריע אותם מלמלאו והתקיפה הייתה בצוותא של יותר משני אנשים; ובכך שעשה מעשים בכוונה להפריע לשוטרים כשהם ממלאים תפקידם כחוק או להכשילם בכך.

תסקיר שירות המבחן

5. תסקיר שירות המבחן הוגש ביום 14.06.2023. כדי לשמור על צנעת הפרט של הנאשם אפרט את עיקרי הדברים בלבד.

התסקיר סוקר את הרקע האישי, המשפחתי, והתעסוקתי של הנאשם.

הנאשם בן 50, מתגורר בירושלים, נשוי, אב לשבעה ילדים, סב לחמישה נכדים, ועובד כנהג מונית. על רקע חזרתם בתשובה של הוריו התחנך בחינוך חרדי. בהיותו בן 20 עזב את הארץ ושהה בארצות הברית במשך 18 שנה שם התחתן ועבד כנהג אוטובוס עד שמלאו לו 38 שאז חזר ארצה עם משפחתו.

לנאשם אין הרשעות קודמות.

אשר ליחסו לעבירות, טען הנאשם כי הגיע לתחנת המשטרה מתוך כוונה לסייע לאחותו ובעלה שנעצרו. לטענתו השוטרים נהגו באלימות כלפי אחות נוספת שאף היא הגיעה למקום וכשניגש לסייע לה תקפו השוטרים באלימות גם אותו ואת אחיו תוך גרירתם לחדר סגור בתחנה שגם שם ספגו את אלימות השוטרים. בעקבות התנהגות השוטרים ומתוך תסכול, חוסר אונים ותחושת השפלה, צעק לעברם כינוי גנאי. לדבריו נגרמו לו פגיעות גוף רבות והוא פנה לטיפול רפואי ואף הגיש תלונה נגד השוטרים. הנאשם הציג לשירות המבחן מסמכים רפואיים רלוונטיים.

הנאשם ביטא תחושת תסכול כיוון שלשיטתו נהגו בו השוטרים בחוסר צדק ומסר לשירות המבחן שתחושת העוול ממשיכה ללוות אותו גם כיום על רקע ההליך הפלילי שנוהל נגדו. שירות המבחן התרשם שהנאשם מבטא תחושות של קורבנות ותסכול.

כגורמי סיכוי לשיקום, צוינו: ניהול אורח חיים תקין מבחינה תעסוקתית ומשפחתית; ניהול יחסים משפחתיים קרובים ומשמעותיים; קיומה של רשת משפחתית תומכת; היעדר עבר פלילי; החזקה בעמדות חברתיות ומוסריות תקינות; חריגותה של העבירה לאורחות חיו.

כגורמי סיכון להישנות התנהגות פוגענית, צוינו: מיקוד שליטה חיצוני מצד הנאשם; קושי לבחון את אחריותו האישית; קיומו של פער בין תיאוריו של הנאשם לעובדות שבהן הורשע.

שירות המבחן המליץ לבטל את הרשעתו של הנאשם בשל הדיסוננס שבין תפיסתו את עצמו כאדם בעל יכולות תפקוד והתנהלות תקינים ובין מעורבותו באירוע, באופן שהרשעתו עלולה לפגוע בדימויו העצמי. הדברים אמורים על רקע תפקוד תקין, ניהול אורח חיים נורמטיבי, והיעדר עבר פלילי.

נוסף על כך הנאשם הוא נהג רכב ציבורי שכיום עובד כנהג מונית ובעברו שימש כנהג אוטובוס במשך כ-18 שנה. לדברי הנאשם אם יורשע עלולה פרנסתו להיפגע.

שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם **צו שירות לתועלת הציבור בן 120 שעות** כענישה מוחשית ומציבת גבולות בעלת משמעות חינוכית.

תמצית טיעוני הצדדים

6. באת-כוח המאשימה עו"ד יעל ריצ'ק הסכימה לביטול הרשעתו של הנאשם והשוואת עונשו לעונשו של אחיו הנאשם 6, וזאת בהתחשב בקביעות בנוגע לנאשמים 1 ו-6 ואף על פי שעמדת המדינה הייתה אחרת ובהתחשב בנסיבות והעובדות שקבע בית המשפט.

7. בא-כוח הנאשם עו"ד אביחי חג'בי הצטרף לטיעוני המאשימה.

8. הנאשם ויתר על זכותו למילה אחרונה הסתפק בדברי בא-כוחו.

דין והכרעה

ביטול הרשעה

1. הסמכות לבטל הרשעה קבועה בסעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 שזו לשונו: "**הרשיע בית המשפט את הנאשם, ולפני מתן גזר הדין ראה שיש מקום לתת לגביו צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה או לצוות כי הנאשם ייתן התחייבות להימנע מעבירה, כאמור בסעיף 72(ב) לחוק העונשין, בלא הרשעה, רשאי הוא לבטל את ההרשעה ולצוות כאמור.**"

2. בהלכה הפסוקה נקבע שהימנעות מהרשעה היא חריג לכלל שלפיו אדם שהוכחה אשמתו בפלילים יורשע בדין והיא שמורה לנסיבות יוצאות דופן שבהן אין יחס סביר בין הנזק שצפוי מן ההרשעה בדין ובין חומרתה של העבירה (בר"ע 432/85 רומנו נגד מדינת ישראל (21.08.1985)).

3. עוד נקבע בפסיקה שהליך ביטול הרשעה אינו חלק ממתחם העונש ההולם ואינו מהווה סטייה מהמתחם לצרכי שיקום, אלא מדובר בשאלה עצמאית הנבחנת לאור תנאי הלכת כתב כפי שיוסבר להלן (רע"פ 547/21 סיטיניק נגד מדינת ישראל (17.03.2021), רע"פ 3159/19 אגוזי נגד ישראל (04.07.2019)).

4. התנאים להימנעות מהרשעה מפורסמים וידועים ונקבעו ב-ע"פ 2083/96 כתב נגד מדינת ישראל (21.08.1997) (להלן: "**הלכת כתב**") שם נפסק שהימנעות מהרשעה אפשרית בהצטברותם של שני תנאים - הראשון, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, והשני, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

בפסק הדין פירט בית המשפט (כב' השופט ש' לוי) תשעה מבחני עזר שצוטטו מתוך דבריה של מנהלת שירות המבחן בבית המשפט. בדבריה התוותה המנהלת את שיקולי שירות המבחן מקום שבו מתבקשת המלצה בשאלת ביטול ההרשעה בדין, ואלו הם:

א. האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם;

ב. חומרת העבירה והנסיבות שבהן נעברה;

ג. מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר שבין העבירה למעמד ולתפקיד;

ד. מידת הפגיעה של העבירה באחרים;

ה. הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות;

ו. האם ביצוע העבירה על ידי הנאשם משקף דפוס התנהגות כרונית או שמדובר בהתנהגות מקרית;

ז. יחסו של הנאשם לעבירה, האם הוא נוטל אחריות לביצועה ומביע חרטה עליה;

ח. משמעות ההרשעה מבחינת הדימוי העצמי של הנאשם;

ט. השפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם.

5. אשר לתנאי בדבר הפגיעה החמורה בשיקומו או בעתידו של הנאשם, פגיעה שעלולה להיגרם מעצם הרשעתו בדין, נפסק שעל בית-המשפט להשתכנע, כי: "**הפגיעה בנאשם הכרוכה בהרשעה אינה שקולה כנגד מידת הפגיעה באינטרס הציבורי בשל ביטול ההרשעה**" (ע"פ 3554/16 יעקובוביץ נגד מדינת ישראל (11.06.2017)).

6. עוד נקבע בפסיקה כי על הטוען לביטול הרשעה להצביע על נזק מוחשי וקונקרטי שעלול להיגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו ולעניין זה אין די באפשרויות תיאורטיות עתידיות (רע"פ 9118/2012 פריגין נגד מדינת ישראל (01.01.2013)).

7. עם זאת, פסיקת בתי המשפט הגמישה מעט את הדרישה דלעיל והכירה במעין מקבילית כוחות המתקיימת בין שני המבחנים שנמנו בהלכת כתב, כך שככל שמעשי העבירה חמורים יותר, אין להסתפק בפגיעה כללית ועתידית אלא נדרשת פגיעה קונקרטית ברורה ומוחשית. וככל שמעשי העבירה קלים יותר, כך ניתן להסתפק בפגיעה כללית יותר (עיין בת"פ 36771-11-15 מדינת ישראל נגד פנש ואח' (14.06.2016); ע"פ 24457-03-15 גוטרמן נגד מדינת ישראל (30.08.2015); רע"פ 3515/12 מדינת ישראל נגד שבתאי (10.09.2013) (דעת כב' השופט ע' פוגלמן), עפ"ג 44406-12-11 שואהנה נגד מדינת ישראל (16.02.2012) (דעת כב' השופט ע' גרוסקופף)).

מן הכלל אל הפרט

8. יישום מבחנים אלה על המקרה שלפני מעלה שעל פי הקריטריונים שהותו בפסיקה, ראוי יהיה לבטל את הרשעתו של הנאשם בדין מהטעמים שלהלן:

9. בהתייחס לתנאי הראשון שנמנה בהלכת כתב שעניינו הפגיעה החמורה בשיקומו של הנאשם, מצאתי שהוא מתקיים בנאשם.

אבהיר שאת המונח "פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם" יש להבין במובנו הרחב הכולל הן את השפעת ההרשעה על תעסוקתו של הנאשם, הן את השפעתה על דימויו העצמי כאדם השואף לנהל אורח חיים נורמטיבי, והן את השפעתה על בני משפחתו.

הנאשם הוא אדם נורמטיבי שעד לעבירות שבהן הורשע ומאז ועד היום לא נכשל בעבירות נוספות.

שירות המבחן סבר שעל רקע תפקודו התקין של הנאשם בכל מישורי חייו עלולה הרשעתו בדין לפגוע בדימויו העצמי כאדם נורמטיבי ושומר חוק.

ברמה התעסוקתית משמש הנאשם כנהג רכב ציבורי והרשעתו תעמיד אותו בסיכון לפגיעה בפרנסתו ובכך תסב לו נזק כבד שעומד בדיספרופורציה לחומרת העבירות ולתועלת שתצמח לאינטרס הציבורי כתוצאה מהרשעתו. כידוע הרשעה בעבירת אלימות עלולה לגרור אחריה את התליית רישונו הציבורי של הנאשם לפי תקנה 15ב(1) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961. אף על פי שמדובר בהפעלת שיקול דעת מצד הוועדה המחליטה ולא בפגיעה ודאית, הרי שבמצטבר לשיקולים האחרים, די בסיכון להתליית הרישיון כדי שניתן יהיה להתחשב בנאשם מטעם זה. הדברים אמורים בפרט משבחנתי את מקבילית הכוחות שבין חומרתן היחסית של העבירות על רקע נסיבותיו הכוללות של המקרה ובפרט על רקע התנהגותם הבלתי תקינה של השוטרים, ובין פוטנציאל הפגיעה בנאשם.

9. אשר לתנאי השני שעל פיו סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים, סבורני שגם תנאי זה מתקיים בנאשם.

כפי שקבעתי בהכרעת הדין התנהגותם של הנאשמים ובכלל זה הנאשם שלפניי הייתה רחוקה מהתנהגות סבירה ומרוסנת. הנאשם לא ציית להוראות השוטרים, דחף וקילל. אולם מנגד היה עד למעצרה של אחותו המבוגרת שלא כדין ולהפעלת כוח נגדה באופן שגרם לה לחבלות. נוסף על כך, במסגרת חקירת האירוע איבדו השוטרים סרטונים המתעדים אמירות לכאורה שאמר הנאשם בתחנת המשטרה, ולא הקפידו ליצור את הפרדה הנדרשת בין מי שנפגע באירוע ומעיד עליו, ובין מי שחוקר אותו, ובכך פגעו במראית העין של טוהר החקירה הפלילית. כל אלה תומכים בהחלטה על ביטול הרשעת הנאשם גם משיקולי צדק.

נוסף על שיקולים אלה, יש להתחשב בכך שמדובר במקרה חריג בחייו של הנאשם; בכך שהוא נעדר עבר פלילי; בכך שמערכת ערכיו נורמטיבית; בכך שהוא מנהל אורח חיים תקין ויציב בכל המישורים; ובכך שמאז שנעברו העבירות חלפו 9 (!) שנים שבמהלכן לא נפתחו נגדו תיקים חדשים.

10. נוסף על כך, הענקתי משקל להמלצתו המקצועית של שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשם.

11. בחינת שני התנאים על רקע כלל השיקולים מעלה שהמשקל המצרפי של הנזק האפשרי שצפוי לדימויו העצמי של הנאשם ולפרנסתו, עולה על התועלת שתצמח לאינטרס הציבורי אם יורשע.

12. בהתחשב בכלל הנימוקים דלעיל, החלטתי לאמץ את המלצת שירות המבחן ולבטל את הרשעת הנאשם אך להטיל עליו צו של"צ בהיקף רחב יותר משהומלץ.

סוף דבר

13. אני מורה על ביטול הרשעתו של הנאשם.

תחת הרשעתו תיוותר על מכונה הקביעה שהנאשם עבר את העבירות שבהן נמצא אשם בהכרעת הדין.

לצד קביעה זו דן את הנאשם לעונשים כדלקמן:

א. **צו שירות לתועלת הציבור בן 180 שעות**, בהתאם לתכנית שיגיש

שירות המבחן בתוך 30 יום מהיום.

שירות המבחן יהא רשאי לשנות את מקום ההשמה ללא צורך בפנייה לבית המשפט.

בהתאם לאמור בסעיף 71א(ה) לחוק העונשין, הנאשם מוזהר בזאת שעליו למלא אחר הוראות צו השל"צ שאם לא כן, יהיה צפוי לתוצאות האמורות בסעיף 71ד לחוק העונשין, קרי, בית המשפט יהיה רשאי לבטל את צו השל"צ, להרשיעו, ולהטיל עליו עונש אחר תחתיו.

מזכירות בית המשפט תמציא את העתק פסק הדין לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ה' טבת תשפ"ד, 17 דצמבר 2023, במעמד הצדדים.